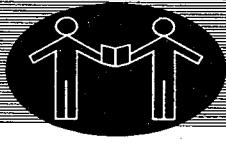

Jèkabaara

OCED

"ni jekafò ye daamu ye,
jekabaara nyogon daamu te."

éditions **Jamana**

Jèkabaara

OCED

"ni jekafò ye daamu ye,
jekabaara nyogon daamu te."

KANUBAGAW

SANBEE-SANBEE

DONJATE
1990

Banakunben katisse benatureke ye

Kalon korow be labo k'u
labon kura ye

Muso hajuw man kan ka bila ko fc

Kunku si man girin jiko Musow cesirilan be forobanako
ladonni nia

Nakosenc joyoroba be muso ka soro ia

Kalonaninan

Kalodourunan

Kalowolontinan

Kaloseeginan

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

Kalonaninan				
Ntc.Ta.	Ar.	Al.	Ju.	Si.
1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

MIN BE BOKO IN KONC

№ 2 Kisi Koson

№ 3 Musow joyorò jamana ka netaa la.

№ 5 Mali Kooricikeda maraw ka nɔgɔnsira-taama

№ 6, 7 Don jate

№ 9 Mali Kooricikeda kalanko nɔmɔgɔdankan ka taama Kucala mara kɔnɔ

№ 10 Olandi ka demebolo ka baara bolodalenuw

№ 11 Dijé Ntolatan Kupu : Sèrew sigili

№ 12 Sabara daliluma (Tige fɔlɔ)

Ka se duguw ma

KISI KOSON

Bange bolodali : Sanudaliluw

1. Muso mana kono ta sani a san 18 ce, wali a san 35 temennen ko, o konobara farati ka bon ba ni den bese kan.

2. Konobara fila furance mana dese san fila la, o seredenw sata be caya.

3. Kono hake mana temen 4 kan kaban, bange nangata be bonya ka t'a fe.

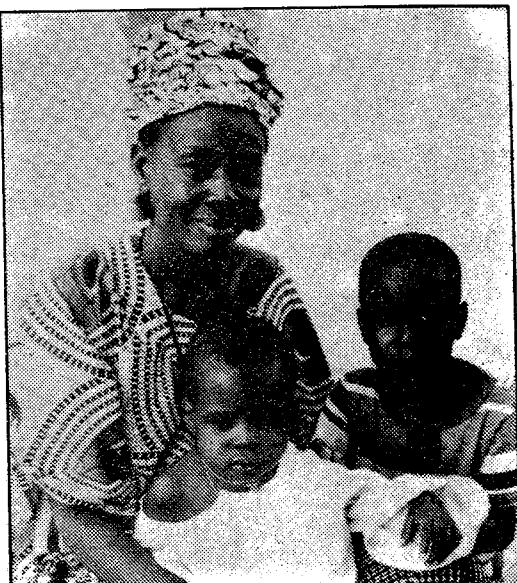
4. Bange bolodali be ke sababu ye bangebaga fila ka den sorowaati ni den hake ni bange jowaati ni denw furance dantige.

Bange bolodali be muso ka sokonobaaraw nogoya a bolo

Bange bolodali b'a to lamcogo juman be di sokonodenmisen kelen-kelen bese ma

Ka se duguw ma

Musow joyoro jamanaka netaa la.

Dogotoro «Nafis Sadik» min ka miiriyaw be na netaa aw ye nin siben in kan, o ye muso faamuyalen ye min bora Pakistan jamana na. A be waati jan bo sisan a be baara ke dije jama na horonyalenw ka tonba «ONU» ka bolofara do kono, min nesinnen don hadamadenw kiimeliko ma. Ale ka fo la, nininkali do jaabili kadara kono, dije jama be ka caya cogo min, ni feere ma soro ka do bo o la, o be na ni balawuba ye dije kono. Jamana caman ka feeretigelenw u ka netaasiraw kan, o bee be don bogla san o san k'o sababu k'u hadamadenw yiriwali ye, barisa soro be dese mogow la. O misali keneman do ye Keniya jamana ye, san o san, o min b'a ka musakasiraw fanba don kenyakow ni kalankow ani nafasorosira werew da fe. Keja jamana hadamadenw dun be ka bugun cogo min na, n'o taara ne fe, a ka musaka kelen ninnu danma te se k'a ka netaa sabati. Wari dun t'o jamana o kono ka se o hake ma. Ode koson a ka netaa sabatili ka gelen. O be cogo min na, Afriki jamana fanba be ten.

Musow joyoro be du sabalibaaraw bee la cikebugudaw...

* Hadamaden hake caya kojugu be na ni sigida laminidugukolowtijeni ye.

Dogotoro Nafis Sadik y'a jira ko dije jamanabaw (netaa sabatisiraw kan) ka tijeni barika ka bon kosebe. U jamaw ka caya jatamine n'a taa o taa, u be nafolo min tije o be se ka faantanjamana caman ka bengola sabati. Ofaamajamanaw danma kono, dije heeresabatisiraw tilanyoro keme-keme la, biseegin (80) be tije. Olu de fana kono dabalida bakurunyaw be yen.

* Ba n'a den ka keneya sabatili ye heere sabatisira do ye. Dogotoro Nafis y'a jira ko ba ni den ka keneya dulonen don bangew jatemineli la ka ben u waati ma. A y'a jira fana ko walasa k'ko denmusow ni musow ka kanka lafaamuya bange jatemineli nafawla. O taamayen jorjor ye denmisennin faatutaw hake caman ye k'o sababu ke denw sereli ye. Ni musow y'o jatamine ke, u b'a don ko nafaba de be bange jatemineli la ka ben waati ma.

O siratige de la , dije netaa nini

baaradabaw y'u ka musaka bota fanba latemen hadamadenw buguni hake jatemineni n'a kumbenni ma. O do ye «UNFPA» ye, o min ye Ameriken wari milyon 190 don bangenw jatemineli sabatisiraw bambanni ma 1989 san in na. Dogotoro Nafis Sadik y'a jira k'u be k'a nini cogo bee la ka bangew janyali nogen na sabati yorobee la k'a soro um'a nini ka jamanaw ka taasiraw bila. A y'a jira fana ko musow kelen be bolokofemogow ye jamana caman kono, o koson u ni min ka kan u t'o soro. Musow de dun be senke, ka denw bange ani k'u ladon. Nk'o n'a ta bee u ni cew be bo nogen ma joyoko la. Yamaruya yere t'u bolo k'u ka den soro whake sigi. Dogotoro Nafis Sadik ka fo la, dije bee kono, musow ka si soro ta ye san 63 ye, k'a soro cew ta ye san 60 ye. A y'a jira tugun ko den keme o keme be bange dije kono, o sata hake ye 71 ye. A ko ko dije mogo sataw la, denmisennin minnu si be san duuru jukoro, olu de y'o fanba ye, barisa n'i y'o mogo sataw bee tila kulu saba ye, i b'a soro a kulu kelen bee ye denmisenni kofolen ninnu ye.

Dije keneya sabatili tonba «OMS» ka jatamine y'a jira ko denmisien saya ka ca Afriki de kono kosebe barisa o denmisennin 100 000 o 100 000, denmisennin 640 be sa. Azi bolofara tugunnen be Afrikila. Yen, denmisenni

Ka se duguw ma

100 000 kelen-kelen bëe la, denmisenni 420 bë sa, k'a soro Ameriklatini ta hake ye 270 ye.

* «SIDA» bana te hadamaden hake yiriwali bali.

Mogodow hakili b'a la ko bana jugu min kumbolen be sisan n'a be wele ko «SIDA», k'o be ke sababu ye ka hadamadenw ka danmatemebugun nogoya. Dogotoro Nafis Sadik dun y'a jira k'o mogow ma tijé fo. A ko faamuyaliba min be ka ke bana in kumbensiraw n'a balisiraw la, k'o be ke sababu ye k'a barika dogoya. A ko niniklaw be baara la fana walasa ka furakcogo soro bana in na. A k'o bee de b'a jira ko SIDA te se ka ke sababu ye ka dan sigi hadamadenw ka danmatemebugunni na. A ko n'an b'a fe ka feere soro hadamadenw hakesigili la, ko demen de ka kan ka barika faantanya dugali la dijé kono, ani fana ka musow joyoro d'u ma netasiraw kan. O de kanma «UNFPA» ka 1989 san baarabolo seben dantigekan kera jemukan in ye «Musow joyoro ka sankorota : O ye 1990 san kumbenbolo ye». o baarabolo seben y'a jira ko musow keli bolokfemogow ye, k'o de be na ni bange jateminebaliya ye, ani denmisensayaba, k'o sababu ke sere ye. Senekow te k'u cogo la, dun-kafa siraw bee be nagasi. O de be na ni sigidaw laminiw tijeni ye ani dijé jama bee ka here sorodaw laafuli ye. A ko ko bangew hake kolosili be na ni musow joyoro sabatili ye, ani jamana maradaw magodonniye musow joyoro n'u ka heere sorodaw sabatili la.

Dogotoro Nafis ka fo la, jamana caman kono, sagonanko were te musow la ni furu jona te ani denaman soro te «Muso körölen jigi te celasigiso ye, nka dentigiya de don». O ye musow yere ka folen ye dijé jamana horonyanlenw ka tonba «ONU» ka dantigeliseben kono. «ONU» ka dantigeliseben y'a jira ko densorotaw hake jiginna sinwa jamana kono ni 50 % ye k'o sababu ke

... ni dugubaw kono.

dannaya ye, gaw ye min soro u tali la jamana hadamadenya ladonni matarafa ciyakeda fe, u ka maakorobaya waati la.

* Ni lafaamuyali kera kosebe, densoro be nogoya.

Segesegeli y'a jira ko dijé fan bee, muso faamuyalenbawka densorotaw hake dansigilen don, k'a soro u bali-mamusow minnu ka dönni ma se yoro jan olu ta ye furr... ye. O misali be ta Brezil jamana kan. Yen, muso minnu ma kalan ka se yoro jan olu ka den sorotaw hake b'a ta 6 la fo 7, k'a soro a minnu faamuyalen don kosebe olu te temen den fila walima saba kan.

Kolosiliw.

Bi-biin na, dijé jama hake ye mögo miliyari 5 ni doonin de ye. San o san, mögo miliyon 90 de be fara o kan sanni san 2000 nan ce. O hake la dijé faantan jamanaw mögo yirika be caya ni 84 % hake farali ye körölen kan. San 2000 folo in be ban waati min, o b'a soro dijé jama hake sera mögo miliyari 6 ni k'o ma. Sanni sa kemé ce, hadamaden hake be se

miliyari tan ma. O dun ye sisan ta hake sigiyorma fila de ye.

Dijé hadamadenw dantigeseben na 1989 san ta y'a jira ko muso o muso be kumbaya ni yere dogoya ni joyorontanya ani bolokfemogoya hakili ye, o b'a yere jate sanga ni waati bee mogoninye. Omiriya deb'a to a te se k'a ka keta yere ke jamana joli baaraw la. Muso dunde joyoroka bon kosebe du kono heerew sabatili la. Sisan, joyoro sorosira were te musow la ni furu joona te ani den caman soro.

MA.KO.CI Kunnafoni

Mali kooricikeda maraw ka nogonsirataama

Mara ye duuru ye : Fana - Kucala - Sikaso - Bugunin ani San.

Hakililaw falenni sitege la baara taabolow kan, Fana mara kalankuntigi mogo 19 wulila araba don 1989 - 11 - 22 sogomada joona fe, k'u kunda Kucala mara kan. U ni Kucala kalankuntigi ye nogon kunben Mpesoba.

MA.KO.CI. kalanko nemogow ka nogonyekene

Taama tile folo :

Fen o fen ka kan ka ke dunan ye, Npesoba baara nemogow y'o laadaw bce latilen. U y'a jira an na ko yelema min kofofa, o be na ke sababu ye ka do bo cikekafo kuntigi ka birokonaaraw la, k'a nesin a ka kungokonaarawa keta tow ma, k'u ka cikekafo tara k'o ke sifileyoro ye. Sifileli in te dowerye, baarakela faamuyalen danmado bce sigi k'a cikekafo kuntigideme. Ou ye :

- seben nena bolo mogo kelen;
- wariko nena bolo mogo kelen;
- dugukolonon keleli baarakela mogo kelen;
- musow ka netaa baarabolo muso kelen,
- ciketaabolo nejinina mogo fila,
- numuw karamogo kelen.

Nansara ce naani fana sigilen be yen cikelaw demenni kanma.

N'olu nesinnen be baara danmado kebaaw demenni ma, n'o ye :

- bololabaarakelaw
- jirituru
- nakosene yiriwali

- jiko geleya kumbenni, n'o ye kolon senni n'u labenni ye. Dunanw ni baarakela folen ninnu ye hakilijakabo ke, baara taabolo kura in kan, k'a soro k'u kunda Ntsonin kan.

Ntsoni ye duguyiriwatou ye min kafoyiriwatou kuntigi sigilen be a dugu kono. nemogow ye kunnafoni min di jama ma, a'yajira k'u ka baara tun ye niwakini

di ye demisenw ma. O baara sabatili nafa kun yelen, dugu ye demisen mogo fila sugandi k'u bila ka taa dogotoroya kalan Kucala kalo kononton kono. A y'a jiira jama na k'u dugu saba jelen don ka kenye in sinsin. O cesiri kanma, ani o hakili numaya kanma, dogotoroke kejereye kelen nana a nini u fe k'a sigi dugu kono. O ka baara kera sababu ye bi, ka kenye sinsin dugu kono.

Dogotoroso be yen, musojiginso be yen ani furafeereyoro.

Masin kelen fana be dugu kono min be se ka kaba baara ka ke suguya caman ye, in'a folonni, nejenboli ani muguboli.

Baara kelenw lajeli bannen ko, taamajekulu ye sira nini k'u kunda Sirakele kan.

Sirakele ye dugu ye, baarada do sigilen be min kono sinuwaw ni Mali ka jekabaara hukumu kono ka nesin baara daamadow ma : nogofuntenidigen dilan, min be yeelen di ; senekeminew jatemine, min be ke sababu ye ka minenbaaracogonogoya senekelawbolo ; numuw ka baarakeminew dilanyoro, be yen, ani masonya degeli, min be ke sababuye ka yelema don an ka cikeyoro sojocogo la ; ani jiribaaralaw degeyoro walasa ka do bo jiri santa hake la, ka se ka baara ke n'an yerew ka jiriw ye. Taamajekulu ye yoro ninnu bce laje kelen-kelen, wa a kera nisondiyaba ye u bolo. O temennen ko duguyiriwatou ka baarakelaw ka kalan dafayoro min be

yen, taamadenw nesinna o kalanyoro ma ka kunnafoni jorjor nini karamogo ka kalan taabolo kan.

Karamogo kelen ko, ka kunnafoni di kalan in taabolo kan, taamadenw sorola k'u kunda Kucala kan.

Taama tile 2n don.

tile 2n n'o bera kalo 11 nan tile 23 ma, taamajekulu ka baara daminen ni bade-nyafoli ye Kucala cikemara kalanbolo kuntigow fe. Olu ye baara taacogo dantige u ka mara kono.

O bannen ko, an ye karangwana sira ta. An kubenna yen ton nemogow ani cikekafo kuntigi fe. nogonfo bannen ko, kafoyiriwatou nemogoy'a ka baarakelaw dantige an ye : k'a damine tonjekulu sigili la, ka se kalo lahalaya tonsigiw ma, minnu be ke dugu ni nogon ce, ka se minen tilannen jatebo ma, k'a bila baarakalan na, ani foro segesegeliw.

Kafoyiriwatou-ka-baaraw siratigela, a da sera u ka majolejenbomasin ma, ani je-ka-baara-kesu, ani tufajeniyoro, ani sokala min jora u fe izini baarakelaw siyoro kanma.

Korofow temennen ko, an taara an ne da wale ninnu kan, ani duguyiriwatou ka jiriforo, ka soro ka Kaniko sira ta.

An selen Kaniko, an ni duguyiriwatou nemogow ye nogon kumajongoya, u ka koori cecogo kan n'u ka masin ye, min sorola faso ka demen kono. U ye kooridoniwotoro fila san ka don a la, minnu kelen-kelen ka kooritata be se toni wooro ma, ka taa izini na. U be dugu koori doni o cogo la ani dugu werew ta-koori min donisara be di u ma Kucala izini fe.

Masin be baara werew ke kooridoni kofe i n'a fo julaw ka donitaw forobaaraw bannen ko.

Buremunogo be don u ka cike forow la, tolino be dilan, k'a don ufe. U y'a jira an na ko Buremunogo be don u ka forow be la a be san saba bo, k'u ka dugukolow barikaya. Tolino baara ye fangaba soro yen bawo tolino be dilanyoro be cikeda bolo, i n'a fo were nana sinbannew, nogodingen ani sununkunnogo.

Taama tile sabanan don

Juma, kalo 11 nan tile 24, Fana mara taamadenw y'u kunda Sugula kan. Sugula be Kilela cikekafo fe Sikaso mara la.

An sera yen ka ben walihatilie ma.

An kubenna Sikaso kalanfa fe min ye Negeba Fane ye, Abudulayi Dolo min ye Senefen kurawbaarabolofara nemogow ye, ani Sugula cikeyoro nemogow min ye Seyidu Sidibe ye.

Foliw ni nogondon kelen ko, Abudulayi dolo ye kuma ta, ka Sugula baara taabolo nefs an ye.

Kaloduturunan

Nt^e. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1 2 3 4 5 6

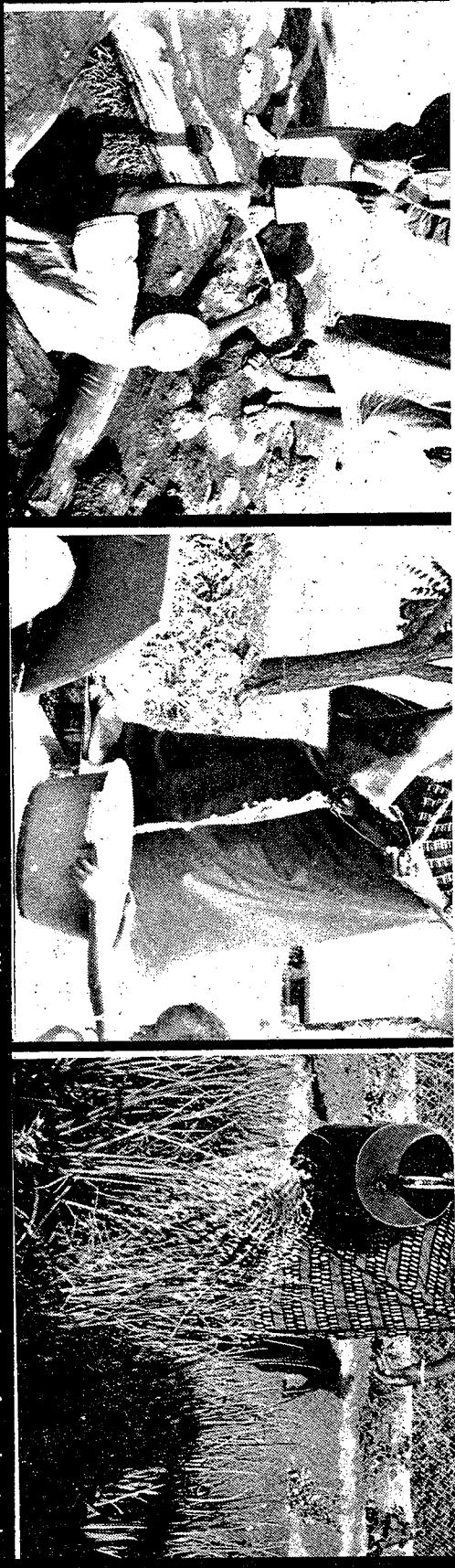
7 8 9 10 11 12

13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30

31 32 33 34 35 36

K^oloⁿ k^oro^w b^e lab^o k^u
lab^en kura ye
Kunko si man grin jiko Musow cesirilen b^e forobanako
sabatili ma ladonni na

Nt^e. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1 2 3

4 5 6 7 8 9 10

11 12 13 14 15 16 17

18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30

31 32 33 34 35 36

Muso hajuw man kan ka bila ko fe
Nakosene joyoroba be muso ka soro la

Kalowolontilan

Nt^e. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1

2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15

16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29

30 31

Kalotannifilan

Nt^e. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1

2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31

Kalotannikelanan

Nt^e. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1

2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31

Kalotannan

Nt^e. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1

2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31

Kalokontannan

Nt^e. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1

2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31

Kaloseeginan

Nt^e. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1

2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14

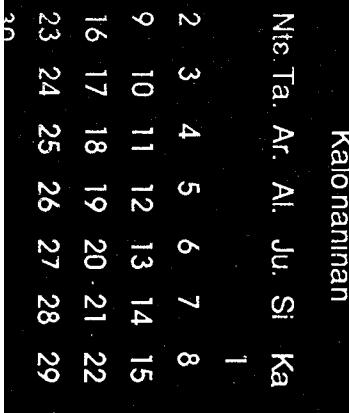
15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31

Banakunben
banafurake
ye

Kalofolo

Nt. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30 31

Kalonilanlan

Nt. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28

Kalosabaran

Nt. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka.

1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28 29 30 31

Kalonaninan

Nt. Ta. Ar. Al. Ju. Si. Ka

2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29

MA.KO.CI Kunnafo

A y'a jira ko senefen kuraw, i n'a fo soja, benné, gerekamalo, fo, dajan ani fénwérew minw donna koorisene baara da la walasa ka cikelaw ka soro ani u ka baarabolo yelema.

A ka kuma senfe, an sinsinna a kan ko Sugula joyoré ka bon koorisene baara la, ka sababu ke a be sumansiw lakolon ani k'u caya, ka «CMDT» mara duuru nimisi wasa sumansiko la.

O sumansiw ye sugu caman ye.

Kabasiw ye duuru ye, minnu tögow ye : Cemance, Tikisipeno, Molobala 2 E211 walima jabéka, (Tz. ERSW) ; fo min ye suguya fila ye : KNA ani E.V.P ; gerekamalo min ye suguya naani ye n'o ye : (IRAT 144, IRAT 216, IRAT 147), ani durado ; bagandumuni n'o ye doliki ye ; benné ye suguya fila ye 38.1.7 ani s 47 minnu nafa ka bon ni tow ye.

Bane soro be bo a labencogo la n'o ye k'i janto a danwaati la k'a ta kalo 7nan tile 25 la fo kalo 8nan tile 10 nan.

A nininen be a ka dan sirafe walima dannidigen kono.

N'a falenna ka se bulu saba nognon ma, a be fara ka to sun fila walima saba ye. A be son bon-ka-turu ma o waati la, nognog kilo 50 fo 100 be don faari kelen koro.

A soro te sabati n'a ma furake. Furaji litiri 2 ni tilan be don taari la.

Soja : O ye senefen kura ye min nafa ka bon kosebe.

A be dugukolo noga don ni senefen to bee ye.

A soro be toni 1 ni kilo keme duuru fo toni fila bo taari la.

A be ke sunbala ye i n'a fo nerekolo tobicogo.

A baaracogo do b'a ke nono ye.

A kilo kelen dunnen nafa be se ka ke saga ni misisogo kilo saba walima nono litiri 13 walima shefan 60 nafa ye.

A ni nognogu, be se ka jagami ka ke basi ye.

A kani denw daboli dumuni na kosebe.

A danwaati numan ye kalo 6nan kalo tile 15 ye.

Jigifa : O ye sanjo sugu do ye min soro be taa toni kelen ni kilo keme duuru la taari la.

A be bolo caman bo minnu kelen kelen be den.

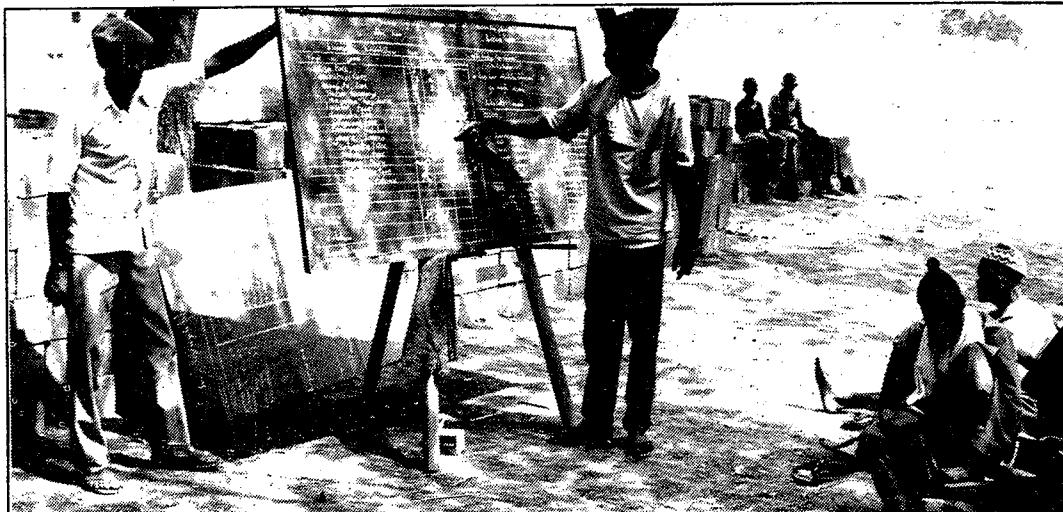
Si sugu werew b'u bolo i na fo :

risen : o n'an ka tomatigi ka surun ; a tulu be bo.

turunisoli : o be mako ne galadonba raw la.

Ien : o fu be bo i n'a fo dajan.

nefoliw bannen ko, an ye nininkali caman ke walasa ka faranfasi soro wale dow kan ; an sorola ka taa foro dow laje.

Joyoréba be balikukan sabatili la MA.KO.CI. ka baara bolodalenw na

Sugula baro ko, an y'an kunsin Kilela cikékafo la min be Sikaso mara fe. An sera yen ka ben tilesenkuncé waati ma.

Kilela cikékafo némogo n'a baaraké nognonw y'an bisimila. Okofé k'an bilasira u ka maloforo la min seneñen be fala labennen do kono.

Maloseneyoró inbilala koorisenebaara ka bolo kan 1980 san.

Yorofolo minjirala an na, o ye balan ye min be ke sababu ye ka ji ton k'a walankata malo taari 1.100 kono.

Balan in dilannen be ko min kan, o ye Loco ye. A jora kabini 1975 san ani 1976 kono, Sikaso malosenebaara fe.

Maloseneyoró in kene ye taari 3.800 ye. O taari 3.800 na 1.100 de labennen don, wa o de cikelen don.

Kilela maloseneyoró cikemineñw ka ca. Masin danmadow b'u bolo, olu tögow file nin ye :

- malokan ani a gosi masin kelen
- malogosimansi wolonwula
- pinema wolonwula ani cemina kelen cikemasin
- misiw ka balodilanmansi kelen
- kurucilan woloniwula
- laburukelan duuru
- masindilanyoro kelen.

Cikelaw be kilo 120 sara taari la jiko la, ka dorome 280 sara toni na malo gosi sara ye.

Kilela kunnafo bannen ko, an y'an nesin Nacen dugu ma, n'o be Nacen cikelamini fe, Sikaso kono. Adugu sigilen don Sikaso ni Bugunin ce sira kan.

Bisimilali bannen ko, an n'u ye baro ke u ka jekulu kan min nesinnen be jurukow ma. O jekulu baarakelaw ye mögo woço ye :

- 1 ye tonkuntigi ye,
- 1 ye kuntigidakan ye
- 1 ye sebenñenabola ye,
- 1 ye warimarala ye,

2 ye kolabennaw ye.

A ka don ko Nacen cikelaw bee te koori sene.

Nin jekulu sigikun ye koorisenena ni koorisenebali bee ka se ka koorisen baarada ka juruw soro k'u sara ni geleya te bo ala.

U san fila ye nin ye baara in na, u ma geleya soro a la.

Bee ka juru be kani i ka sannifeere waati la.

O y'a jira ko nin baara be ke sababu ye u ka ne soro minen jini, jurudon ni jurukani na, k'a soro u ma ke duguyiriwatón ye folo.

Ni balikukan sinsinna jekulu in ka baara senkoro, dugubé ke duguyiriwatón ye joona.

Baro kuncera ni ninikaliw ye minnu jaabiw y'an nimisi wasa.

Taama tile naaninan

Tile naaninan sogoma fe, Sikaso cikemara kuntigi ni baarabolo kuntigw jera k'an kumanogona u ka tonsigiso kono.

Uye kunnafo di an ma Sikaso cikeda bolow ka baaracogo kan u ni nognon ce.

An y'a don k'a fo baarabolo caman sigilen don Sikaso cikemara kono, n'u bee be baara ke hukumu kelen kono n'o ye cike ni dugu yiriwali ye.

Tonsigi bannen ko, Sikasokaw ye sira di an ma, an y'an kunda an ka mara kan.

An selen Beléko, an jera k'an hakili jagabo taama in kan.

An ye fen caman ye, ka fen caman men.

An be na baaraw boloda, minnu be se ka ke an ka mara kono, cikeda ni duguw yiriwali siratege la.

An jera ka foli lase Kucala mara, Sikaso mara ani duguw ni tondew ma minnu y'an bisimila, k'an kunnafo.

Mali Koɔricikɛda Kalanko nemogdankan ka taama Kucala mara kono

Taama kun tun ye 2 ye ?

Folo : mogow hakilila ye min ye ka yesin kafo duguyiriwaton baaraw ma (n'o ye Zayeri ye)

filan : baara jumenw sera ka ke o kafo duguyiriwaton hukumu kono.

Taama tun nesinnen be ka fo duguyiriwa ton fila de ma : Taraso 1, Molobala sekiteri la ani karagwana, Npesoba sekiteri la.

1989 san kalo 11 nan tile 28, Usumani Gindo sera Tara 901. Duguyiriwaton 5 de faralen be nɔgɔn kan ka ke Taraso ka fo duguyiriwaton ye :

Taraso 1

Taraso 2

Taraso 3

Sogo

Sungulaso.

Mogo 3 tun bora duguyiriwaton 5 ninnu kelen kelen na nɔgɔnye kamma :

- Tonkuntigi
- Seben nɔnabola
- tɔndenw kanbenbaga.

kucala koɔrisene baarada mogow minnu tun be kuma yɔrɔ in na, olu ye

Damiyen mariko, Molobala sekiteri kuntigi.

Siyaka Jara, Kucala mara kalabolofara kuntigi sabanan Molobala kafo duguyiriwaton 5 ninnu kuntigiw tun be yen.

Molobala, Kapala, Sugunba, Kaniko, Karangaso, Taraso.

nɔgɔnye in kun tun ye hakili falen-falen ye koɔrisene baarada ni kafo duguyiriwaton nemogow ce.

nininkali min kera mogow fe ka yesin kafo duguyiriwatonkow ma, o

file nin ye :

- aw hakilila ye jumen ye kafo duguyiriwatonkowkan, ani awye mun ni mun ke ?

jininkali nin ma se ka jaabi, duguyiriwaton nemogow ma se ka jaabi di. Okoro ye ben te Taraso kafo duguyiriwaton duguw ni nɔgɔn ce. Baara nɔnama fosi ma ke forobabaaraw siratigela. Hali kafoduguyiriwaton jekulu ma se ka sigi joona. Taraso kafo duguyiriwaton Jekulu sigili ni bi ce ye kalo saba ye.

Ladilikan minnu dira Taraso kafo duguyiriwaton nemogow ma olu file :

- ka kalan sinsi duguriwatonw kono (kalanden jolenw sɔrɔli)
- hadamadenya yiriwalitɔndenw ni nɔgɔn ce ben kono.
- Forobabaara nafama tiimeli kafo duguyiriwaton fe i n'a fo kafo jigine joli,
- dɔgɔtɔrɔso Joli.
- Kafo duguyiriwaton kuntigiw ka so Joli.

Laadilikan nafamaw lasera Jama ma Usumani Gindo n'a taama nɔgɔnw fe :

Hadamaden be baara fen o fen ke a ka kan u k'u hakili to sininjesigi la, ben sinsinni duguw kono, ko bee be ben kono. Baara nɔniyalenw ka kan ka ke sira fe.

Taraso kafo duguyiriwaton nemogow y'u dalakan di, ko n'ala sɔnna, u be na u seko ke kafo duguyiriwaton ka netaa la. 1989 san kalo 11nan tile 29, Usumani Gindo ni Siyaka Jara sera Karagwana. Kafo duguyiriwaton min be yen o nemogow y'u bisimila - Mamadu Bala Konate n'o ye Npesoba sekiteri kuntigi ye, o

Usman Gindo : MA.KO.CI. kalanko nemogdankan

fana tun be yen - Karagwana nɔgɔnyeyorɔ.

1°) Npesoba sekiteri kafo duguyiriwaton kuntigiw bee tun be yen :

- Karagwana, kola, Ntosonin, Dencola, Pegwena.

Mogɔfila-fila tun bora duguyiriwaton kelen-kelen bee la. Tonkuntigi ni Sebenjenabola.

Geleya minnu yera Taraso kafo duguyiriwaton kono, olu nɔgɔn ma ye Karagwana, k'o sababu ke ben ye kafo duguyiriwaton mogow ni nɔgɔn ce.

Baara nafama dow keli b'o ben jira :

- dɔgɔtɔrɔso Jora kola ni karagwana ;

- kafo Jigine jora karagwana .

Laadilikan minnu dira Tarasokaw ma, olu nɔgɔn dira Karagwanakaw fana ma.

k'a ta Taraso kafo duguyiriwaton kuntigiw la, ka taa se Karagwana duguyiriwaton kuntigiw ma, kafo duguyiriwaton kuntigiw jyɔrɔ be ke ninnu ye :

- kalan yiriwali duguyiriwatonw kono,

- hadamadenya sinsinni tɔndenw ni nɔgɔn ce,

- forobabaara sabatili kafo duguyiriwatonw kono.

Olandi ka demenbolo ka baara bolodalenw

Mali ni Olandi jamana ka nogondemén hukumu kono Olandi ka demenbolo ciden dōw ye taama ke Mali kono, k'a ta 1989 san kalo 11nan tile 25, ka se a kalo 12 nan tile 1 la. O taama o kun tun ye taabolo jōnjōn de jinini ye Olandi ka demensiraw la ka nesin Mali ma, 1990 - 1991 san kono.

Olandi ka cidenw nəməgo
ni Mali ni jamana werew ka nogon sirataama ciyakeda kunitigi

Olandi ka demen be sen kan kosebe MAKOCI ni Ofisi maraw kono. O maraw ye demen in joyroba ye fana. Olandi ka demen be se MAKOCI cikelaw ma sira caman fe : Fana sigida dugukolow labenbolo ; ani nesigi jiginew sabatili SAN kafo kono ; musow demenbolow San ni Kucala ani Sikaso MAKOCI maraw kono ; Doyila kafo nakobaarakow fo ka se «jekabaara» kunnafoniseben ma. Olandi ka demen be se cike neñini-baarada fana ma, n'o ye «DRSPR» ye, o min be sen kan Sikaso, MAKOCI ka maraw bee kanma.

Olandi be demen don Mali ka netaa ma ni cikeminenw ani nogow nili y'la. Okunde ye k'an ka jamana ka nafolo laboli bali. Olandi ka 1989 - 1990 san demen musaka bee benna sefa miliyari 3 ni kōde ma ka nesin an ka jamana ma. Obaaraminen nilenw de kera sababu ye ka MAKOCI numuw dege cikeminen dilan na.

Olandi ka cidenw nəməgo, n'o ye MARES ye, o ye kunnafonni di, a ka jōnōn taama sen fe, Olandi ka 1990

san demensiraw taabolo kan. A y'a jira ko Olandi be na sefa miliyari 880 de don dijé jamana yiriwataw bee ka bənogola da fe. O nafolo o be ben Olandi jamana yere ka nafolo kuuru 1,5 % de ma.

Demen in siratige la, Olandi mogo faamuyalenw be na jamana yiriwataw. Kono baaraw sabatili kanma. Jamanaw yere den dōw be lafaamuya fana netaabaara kēcogo la.

Olandi ka demen be se jamana yiriwataw baarabolo bee ma, nka a mako kerékerennen donnen don faantan kuluw de ka bənogola teliyalma.

Jamanaw baarabolow bee be se ka demen in soro i n'a fo yiriwademenbolow (ONG), tubabumoridiina mogow, jamana baarabolo werew anicike yiriwabaaradaw. Olandi b'a jinituma bee dijé jekulubaw fe, u ka jamana yiriwataw ka nafolodon fənw san songoba la.

Olandi be barika don jamana yiriwataw yere ka netaa feere tigelenw na, nk'a b'a jini ka faantankuluw

demen kosebe. Walasa ka netaa sabati, demen be barikaba don dugumogow ka kenyasiraw, n'u ka kalankow an'u ka dun-ka-fa sabatili la.

Olandi ka demenbolo be jamana tan (10) de kono, yiriwabaaradaw sinsinnen be jamana minnu kono. Mali b'o jamana 10 na, k'a sababu ke MAKOCI ni Ofisi sinsincogow ye.

Sigiboloko fana b'a la. Sigibolo naani de kerékerenna demenbolo in musaka sōrōli la. O sigibolo dōw ye sahilima jamanaw ye.

Olandi ka demen be don fen folo minnu kadara kono, olu ye cike yiriwali ani sigida labenni ni dun-ka-fa sōrōli ani ji basigisiraw ye.

Hakilila fōli yamaruyali jamana den bee ma, ani hadamaden josiraw matarafali, o ka gelen Olandi ma kosebe. Kunnafonidi labilali, o fana ye taamaşyen numan ye u bolo. u ka demen sōrōli dlōnnēn be o daliluw la kosebe.

Olandi be MAKOCI ka 1990 - 1995 sanw baarabolo sabati musaka do bo. O demen sefa miliyari 1,1 be se dugukolonon bali baaraw ma. Sefa miliyari 750 be don Fana dugukolo labenni baara to laseli da fe. Sefa miliyon 450 fana be don musow ka yiriwasiraw da fe. Fen min ye Bugunin balan misennin kow ye, demen in be se o fana ma ni sefa miliyon 100 ye, Bololabaara degeyōrō do fana be sigi sen kan min nesinnen be baara-cogo kuraw forobayali ma, minnu be sen kan Endu jamana kono. Sefa miliyon 100 be don o da fe. Olandi ka demen in be se numuw kalanni fana ma cikeminendilan na. O musaka be ben sefa miliyon 200 ma. Demen in miliyon 400 fana be don MAKOCI baarakela dōw ka musaka tali la (cikelalanden dōw ani MAKOCI kungtiso baarakela dōw). O musaka be ben sefa miliyon 2 ani miliyon 9 de ma.

Olandi be a ka demendon Mali ma sannifeere nafoloko la fana, i n'a fo a b'a ke korlēn cogo min, walasa k'an ka jamana ka minen santaw sarali nogoya.

Nogosongo min be bo cikelaw kun,

MA.KO.CI Kunnafoṇi

o be ke ka cike yiriwalibaara wcrew mademen. O kera sababu ye, cikeminenw jurudonna dugu minnu konoč'a soro uteduguyiratonw ye, ka noga da noga ya olu ma. MAKOCI b'a kan ka misiwotoro 1500 don jurula cikelaw la, ka 50 % bin u songo la. O kun ye de walasa ka bagantigw demen ka bagannoga caman bo.

Waati nataw kono demen be don dasenew fana ma ni da latoliyorow labenni ye ani wotoro jurudonni y'u la da nognon na ani senefennaafafenw lasagonyorow dilanni. Olu be ke dugu labennenw de kono minnu ka soro man ca. Nin baaraw bee be ke ni Olandi ka demen de ye min noga lama be di.

Olandi y'an ka cikelaw n'an ka duguw demenbagaba ye.

Olandi ka demen fanba be se an ka kunkokoncogow ka dinenatige sabatisiraw ma.

Farikolonajen Kunnafoṇi

Dine Ntolatan Kupu : Serew sigili

Sibiri, 1989 - 12 - 9, dine ntolatan-kupu serew dantigera Romu, Itali faaba. Kulu 24 minnu be na nognon ben njanasugandi in kene kan, olu de tilanna sere 6 ye nin cogo la :

Sere A (Romu)

- 1 - Itali
- 2 - Otrisi
- 3 - Ameriken
- 4 - Cekoslowaki

Sere B (Naplu)

- 5 - Arzantini
- 6 - Kameruni
- 7 - Sovyetiki
- 8 - Rumani

Sere C (Turen)

- 9 - Brezil
- 10 - Swedi
- 11 - Kostarika
- 12 - Ekosi

Kameruni "Warabaw Kenekekew"

20 - Espani

Ezipti "Firawunaw"

Sere D (Milan)

- 13 - Tilebi Ali-man
- 14 - Yugoslawi
- 15 - Arabu Emiraw
- 16 - Kolanbi

Sere E (weroni Udin)

- 17 - Belziki
- 18 - Worodugu kore
- 19 - Urugey

Sere F (Kadliyeri - Palermu)

- 21 - Angleteri
- 22 - Irlandi (er)
- 23 - Olandi
- 24 - Ezipti (Misira)

Kameruni «warabaw kenekekew» ni Ezipti «Firawunaw» de ye Afriki lapa-salaw ye. njanaben datigebaa be ke kameruni yere de ye, Arzantini, 1990 - 2 - 7, Naplu ntolatankene kan «Waraba Kenekekew» ni «Firawunaw» aw ni ne ! Afriki bee b'aw ko koro.

Faantanya tun ye Buntenidunce labo. Buntenidunce tun jigilatigera. Buntenidunce tun hakili tijena. Buntenidunce ka faantanya n'a ka jigilatigera an'a ka hakilitiye tun y'a bila kelennakuma na sa. A tun be kuma a kelen na tile mumé. Aw hakili be ke a la ko fa tun donna Buntenidunce la. Ayi a n'o tun ka jan i n'a fo jége jalan ni baji. Aw m'a ye = fatow b'u diya, k'o sababu ke ko mogos i jigi t'u kan bilen. Denbaya dun tun be Buntenidunce bolo a be min danini. Se dun tun t'aye k'o ke. O de koson, Buntenidunce tun be nebo fatow yere fe. O de kanma a tun be tile kelennakuma lankolon fo la.

Don do sogoma joona fe, k'a soro a sigilen don jirinin koro, a sira yoro min, Buntenidunce tora a ka kelennakuma na a ne sura dakabana muso do kan. O muso o ka ceja tun ye Buntenidunce ja wuli ka ban. O dun nana a nini a fe k'a k'a ke a furumuso ye. Aa, o ma to to Buntenidunce la de ! Buntenidunce ma ko were ke fo aw ni ne yere tun be min ke nin nogonna k'o koro. Buntenidunce sonna furu ma ! Muso y'i kanto a ma o yoro de la ko = «kunjogon o kunjogon, i be ntendondon ni jumadon ke n bara. I be kunjogon tile tow k'i muso tow fe». O kera ko nogonba ye an ka ce bolo. A sonna a mayoroni kelen. Oyoro bee la, muso ye sanbarasen fila di a ma, k'a fo a ye ko : «Nin sanbaraw mine, k'u to i sen na, i be sek'i hakilinanfen bee soro dugukolo kan. Nka i yere kolosi. Don min na n'i ye sira folen bila, ne be bo i bolo ; sanbaraw be bo i bolo, awa i be tooro tugun ka temen korelen kan. Ne togo de ye ko Fanbubakru, jinew ka masake kinfrace denmuso i kana jine o

ko».

Buntenidunce y'i kali k'a te folenw sira bila don si. A y'a ka sanbaraw don a sen na, k'a muso fo kosebe, ka soro ka a ka dugu sira mine. A selen dugudonda la, a y'i kanto ko : «Ne b'a fe k'an ka denbaya ka dijenatige nogoyafen bee soro sisan». Mankan do y'a jaabi ko : «O fen bee b'i ka du kono yen kaban». Buntenidunce donna a ka du kono yoro min, a nisondiyara kosebe barisa a y'a soro sumanw ni nafenw, hali tobilidogo, o bee tun tonnen be yen. A taara i ko k'i je, ka soro sa ka na i sigi a ka kurumba kan. A y'a yere ke i n'a fo a ne te a musow ka sumanminen sigilen n'a koro. A musow kelen ka kara b'u yere la ka suman ko fo a ye, Buntenidunce girinna k'u jaabi nin cogo la ni yaada ye : »Aw dun hakili la ko nin sumanminen in be se kataa yoro were jumen na sa ? Walima aw hakili b'a la de ko ne fana ye faantan ninnu do ye minnu bee girin u yere togo lafen kan wa ?»

Buntenidunce musow ye nogon laje ten, u ma kuma were fo. U ce ka wale tun b'a jira u la de ko yelema donna du ka dijenatige la. Ni yelema kura dun donna ko o ko la, o ni taabolo kura de be taa nogon fe de !

Waatiw fofora nogon ko. Buntenidunce be ka nafolo soro ka taa a fe. A makow cayara kosebe fana, barisa, i n'a fo a be fo cogo min an fe yan, faantan lafiyalen don barisa a te fen soro aw'a b'a bere ben a ka soro n ma. Nka faama kunko ka ca barisa, ale b'a jini waati bee de ka do fara a ka nafolo kan.

Buntenidunce ka nafolobasoro telin in ye dugumogow bee kono nafili. O de koson, olu jera ka ciden bila ka taa a fo u ka masake baye ko

: n'a ma wuli joona, dolo do be ka san soro sisan, k'o laban b'a ka dolo ne lafin de.

Buntenidunce bolen o ben - ben o kalama, a y'a ka sanbaraw don a sen na, k'i kanto : «Ne b'a fe ka ke jamana masakeba ye». Mankan do y'a jaabi ko : «i kera o ye ka ban». Tijena, Buntenidunce tun kera masake ye kaban. A yere ka dugumogow ni defeduguw mogow ani jamana fan bee mogow tun be fofo jogon ka a bara yemajiginfoliw la. Don do la sa, masake koro yere, n'o ye Buru ye, o n'a korsigiw bee nana u yemajigin Buntenidunce ye.

Oyoro bee, Buntenidunce ye jamana galodugu yelema a ka dugu kono, n'o ye kono la ye. Mogos i ma se ka fen fo o la, barisa segenbagato koro in masayalen ye tajurusarabere mine a bolo. A tun te kinikini kuma te ka hine. A tun b'a fo a yere kono tuma bee ko : «mogow ye ne segenbagato ye, fo ne fana k'u segenjugubagato ye». Kono la jamana kono, mogos i ta tun t'i ta ye bilen. Fen bee tun ye masake de ta ye awa fen bee tun be nini ale de fe fana. Hali denjenen minnu tun be wolo yen, olu bee tun be kono k'a don k'u be nalen dije na tooro de kanma.

(A to be ko)

